

Papos gótikus temploma

2012 július 20. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejtőzködő Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmen kívül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Félúton Vaja és Mátészalka között, Szabolcs megye keleti határán épp csak pár lépéssel túl, Jármí községtől alig egy kilométerre északra található Papos. Elolvassván a nyolcszáz lakosú község hivatalos honlapját egészen elszomorodtam: „Külterülete közel 1000 hektár, benne 30 hektár zártkertes területtel, főként alacsony aranykorona-érték?, szántómvelési ágú futóhomok. A megye 229 települése közül itt a legrosszabb a szántó föld minősége, alig 3,61 aranykorona-érték?, ez országosan is az utolsó tíz közötti érték. Vízfolyás, természetes öntözési lehetőség nincs. Állattartás kismértékben (juh, sertés) jellemző. Egyéni vállalkozások főként kereskedelmi és mezőgazdasági területen alakulnak és szűnnek meg. Az M3-as autópálya tervezett nyomvonala a községtől északra, a településtől 1 kilométerre van kijelölve.” Magyar világ 2011-ben... Nemrégiben Paposon járva ennél sokkal jobb benyomást szereztünk, szebb képet láttunk és érzünk magunkban.

A laza szerkezetű zsákfalú kies sík tájon fekszik, széles utcáját rendes porták, takaros udvarok szegélyezik. Kétségkívül nem olyan, mint Las Vegas, viszont még nyugodt hely, és találtunk benne egy tágas, kifogástalanul tiszta és olcsó kocsmát. Barátságos emberekkel váltottunk szót, akik igazítottak el a házak között megbúvó torony nélküli templomhoz, amiért ide jöttünk.

Papos neve 1320-ban jelentkezik először egy Károly Róbert által kiadott birtoklevélben. A helynév egyházas településre utal, a középkori templomról azonban csak egy sokkal későbbi, 1686-ban kelt egyházlátogatási jegyzőkönyvben maradt fenn adat: e szerint a tizenkét apostol tiszteletére volt felszentelve. Csupán közvetett forrásból tudható az is, hogy a falut a XIII. század végén alapították az ezen a vidéken ismert Káta nemzetséghez tartozó nemesek, mivel a szomszédos birtokok 1271. évi határleírásában még nem szerepel Papos neve. Az Anjouk korában a Beregben is honos Kaplony nemzetségtől kiágazó Paposiak, Tákosiak és Mikajiak voltak a település földesurai, a XV. században a Barlabási és Csernavodai (azaz: Csarodai!) családnak voltak itt birtokai. Barlabási András hirtelenség bérébe esett, ezért Zsigmond király 1410-ben Haraszi Erazmusnak adományozta a birtokrészeit, amelyeket három évvel később „Rezső” uraság továbbadott Perényi Péter későbbi országbírónak. Az újkorban szabolcsi és távolabbi nemesek osztottak Papos soványka földjein.

A XVI. és XVII. században a helyi reformátusok használták a régi templomot, amely az 1800-as évek elején már olyan romos állapotban volt, hogy végleg elhagyták. Nem sokkal később a településre érkezett görög katolikus vallású hívek foglalták el újra, 1830-ban felújították és kismértékben átalakították. 1941-ig maradt a használatukban, ekkor készült el az új, tornyos templomuk a községben. Az elhagyott és szinte elfelejtődött középkori egyházra a Szabolcs-Szatmár megyei emlékmű-monográfia készítésekor figyeltek fel a szakemberek, az 1990-es évek elején feltárták, majd visszaállították az eredeti állapotába. Pár év múltán építészeti-régészeti kiállítóterem céljára hasznosították, azóta a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Múzeumok Igazgatósága kezelésében áll.

A román és gótikus stílus közötti átmenet korában keletkezett téglapépület négyszögletű hajóból és alig keskenyebb, a nyolcszög három oldalával záródó, kelet felé néző szentélyből áll. Sarkait és a déli oldalát emeletes támpillérek erősítik meg.

Az apszist enyhén csúcsíves téglaboltozat takarta – ennek vonalát és formáját jelzészserűen bemutatták –, a hajót sík fáfödémmel borították újra, a közöttük lévő diadalív kora gótikus formát mutat. A torony nélküli nyugati homlokfal

tengelyében megtalálták az eredeti bejáratot: a szintén legkésőbb az 1200-as és 1300-s évek fordulóján készült, orommező kapuzatot élszedéses faragott mészkő kváderek keretezik. A hajó déli oldalán három, a szentélyen két egyforma, keskeny nyílású, félköríves béklyőablakot tártak fel, az északi oldalon rekonstruálták az eredeti, dongaboltozatos sekrestyét, amelyet a protestánsok bontottak le az 1500-as években.

A műemlék épület szépen gondozott, táborozásra is alkalmas gyepes térség közepén, szabadon áll, a település szélén szállás- és lovagolási lehetőség is van. Érdeemes útba ejteni és jobban megismerni e szegény, jobb sorsra érdemes falut.

mno.hu - Ludwig Emil

Ajánló